

SPRÁVA HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE HONTIANSKE NEMCE
KONTROLA STAVU A VÝVOJU DLHU

Cieľ kontroly: dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku dlhovej služby

Kontrolovaný subjekt: Obec Hontianske Nemce

Kontrolované obdobie: k 31.12.2023 a k aktuálnemu dátumu

Právna úprava upravujúca limity obce vo vzťahu k celkovej výške dlhu je upravená v zákone č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

V prvom rade je potrebné vymedziť, čo sa rozumie pod pojmom **návratné zdroje financovania**, uvedené je upravené v § 2 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako prostriedky rozpočtu obce z prijatých úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, zo zmienek a z komunálnych obligácií vydaných obcou; pričom platí, že na účely ustanovenia § 17 ods. 2 (povinnosť použiť návratné zdroje financovania na kapitálové výdavky) sa za návratné zdroje financovania považujú aj dodávateľské úvery prijaté obcou.

Základné pravidlá vo vzťahu k používaniu návratných zdrojov financovania sú nasledovné:

- Návratné zdroje financovania sa môžu použiť **len na úhradu kapitálových výdavkov**, s výnimkou použitia na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu.
- Celková suma dlhu obce **neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka**.
- **Suma splátok návratných zdrojov** financovania, vrátane úhrady výnosov a suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov **neprekročí v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov** predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obce z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

V zmysle § 17 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa celkovou sumou dlhu obce rozumie súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov obce.

Stav návratných zdrojov financovania obce Hontianske Nemce a celková výška dlhu obce k 31.12.2023

Obec mala ku dňu 31.12.2023 prijaté tieto návratné zdroje financovania:

1. **Bankový úver poskytnutý Slovenskou sporiteľňou, a. s.** (zmluva o úvere č. 784/CC/23) vo výške 100 000 €, ktorý bol prijatý za účelom rekonštrukcie kotolní na zdravotnom stredisku v polyfunkčnom objekte súpis. č. 167 a v budove KS súpis. č. 500. Ku dňu 31.12.2023 bola nesplatená istina vo výške **100 000 €**, úver sa začal splácať od januára 2024 a to pravidelnými mesačnými splátkami istiny vo výške 834 € plus úrok (konečná splatnosť úveru je 31.12.2033).
2. **Úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania** (zmluva č. 605/1000/2005), ktorý bol prijatý za účelom výstavby obecných nájomných bytov. Suma poskytnutého úveru bola 198 433,25 €. Ku dňu 31.12.2023 bol zostatok nesplatenej istiny vo výške **83 846,03 €**.
3. **Úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania** (zmluva č. 605/300/2013), ktorý bol prijatý za účelom výstavby obecných nájomných bytov. Suma poskytnutého úveru bola 475 980,80 €. Ku dňu 31.12.2023 bol zostatok nesplatenej istiny vo výške **328 496,18 €**.

Okrem toho má obec schválený **kontokorentný úver** (zmluva o úvere č. 784/CC/23) vo výške 30 000 € na financovanie nesúladu medzi príjmami a výdavkami rozpočtového hospodárenia. Podľa § 17 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy platí, že obec môže na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka výnimočne použiť návratné zdroje financovania za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu. Obec odo dňa účinnosti zmluvy o úvere t. j. odo dňa 29.7.2023 **kontokorentný úver nečerpala**.

Podľa § 17 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy platí, že **do celkovej sumy dlhu sa okrem iného nezapočítavajú úvery poskytnuté zo Štátneho fondu rozvoja bývania** (ďalej len „ŠFRB“) a to bez ohľadu na to na aký účel bol úver zo ŠFRB poskytnutý. A teda na účely výpočtu % zaťaženia celkovej výšky dlhu vo vzťahu k bežným príjmom predchádzajúceho rozpočtového roka sa uvedené úvery nebudú zohľadňovať, avšak na účely posúdenia dodržania limitu splátok podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa berú do úvahy aj splátky z úverov poskytnutých zo ŠFRB.

Na účely celkovej výšky dlhu je potrebné ešte zohľadniť aj **investičné dodávateľské úvery** t. j. pohľadávky ktoré sa splácajú v splátkach, sú úročené a boli určené na úhradu kapitálových výdavkov (investičný charakter) a neinvestičné dodávateľské úvery¹. Ďalej v zmysle metodického usmernenia MFSR č. MF/020293/2018-31 platí, že do dlhu sa započítavajú aj záväzky, ktoré sú na základe uzavretých zmlúv splatné tretej strane namiesto pôvodnému veriteľovi. Právnym základom pre zmenu veriteľa môže byť napríklad zmluva o uznaní záväzku, zmluva o postúpení dlhu, zmluva o postúpení pohľadávok, dohoda o uznaní záväzku a pod. Takéto záväzky sa vykazujú vo finančnom výkaze FIN 1 – 12 pod znakom ZMV (záväzky po

¹ Neinvestičné dodávateľské úvery bolo možné čerpať iba do 1.1.2019. Od uvedeného dátumu došlo k zmene § 2 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, kde sa doplnilo že na účely ustanovenia § 17 ods. 2 sa za návratné zdroje financovania považujú aj dodávateľské úvery. § 17 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy upravuje povinnosť použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov a teda dodávateľské úvery po 1.1.2019 musia mať vždy charakter investičného dodávateľského úveru t. j. sú určené na kapitálové výdavky a nie na bežné výdavky.

zmene veriteľa). Obec mala takéto záväzky k 31.12.2023 vo výške **38 253,14 €**. Konkrétne ide o záväzok z realizovanej výmeny pouličného osvetlenia v obci Hontianske Nemce realizovanej zhotoviteľom LASER media, s.r.o. (aktuálne v konkurze) na základe zmluvy o dielo zo dňa 27.11.2017. Následne dňa 5.11.2018 bola pohľadávka postúpená spoločnosti BFF Central Europe s.r.o. Vzhľadom na uvedené je potrebné pohľadávku zohľadniť pri výpočte celkovej výšky dlhu. Pohľadávka je splácaná v mesačných splátkach vo výške 491 €.

Dodržanie zákonných limitov podľa § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

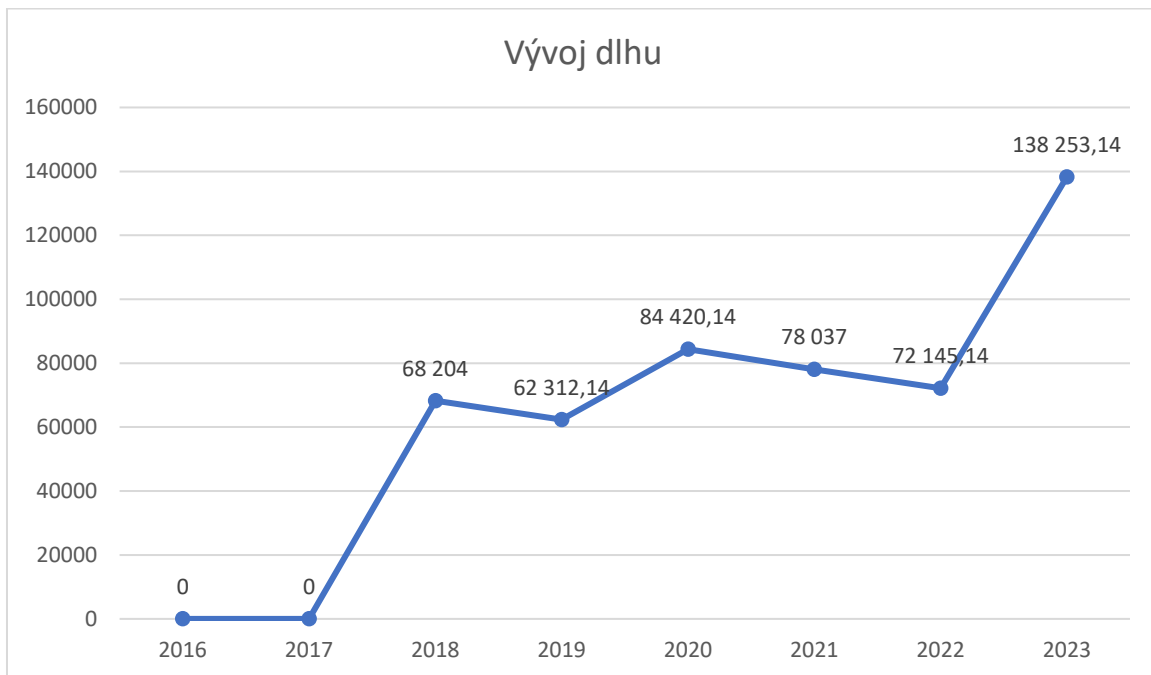
Podľa § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy platí, že celková suma dlhu obce **nesmie prekročiť 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka**. V prípade ak berieme do úvahy stav k 31.12.2023 tak bola celková výška dlhu na účely § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy **vo výške 138 253,14 €, čo predstavuje 8,29 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtu 1 666 832,92 € (2022)**. Ak by sme brali stav úveru k 1.1.2024, ktorého výška istiny je v rovnakej sume ako bol stav k 31.12.2023, tento by sa porovnával s bežnými príjmami roku 2023, ktoré boli vo výške 1 848 324,55 € a teda celková výška dlhu by klesla na **7,48 % bežných príjmov roku 2023**.

Dodržanie zákonných limitov podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy platí, že suma splátok návratných zdrojov financovania, vrátane úhrady výnosov a suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov nesmie prekročiť v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu. Na rozdiel od výpočtu celkovej výšky dlhu obce podľa § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa do uvedenej sumy započítavajú aj splátky úverov zo ŠFRB. V roku 2023 obec splatila istiny úverov vrátane úrokov spolu vo výške **33 601,13 €**. Bežné príjmy predchádzajúceho rozpočtového roka (2022) po odpočítaní tzv. cudzích príjmov – grantov a transferov boli vo výške 900 502,09 €. **Suma splátok tak predstavovala 3,73 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka po odpočítaní grantov a transferov.**

V roku 2024 môžu byť splátky návratných zdrojov financovania najviac vo výške 229 876,82 € a to vrátane splátok úverov zo ŠFRB.

Vývoj dlhu od roku 2016

V roku 2018 došlo k postúpeniu pohľadávky zo zmluvy o dielo na výmenu pouličného osvetlenia v obci Hontianske Nemce. K 31.12.2018 bol zostatok nesplateného záväzku z uvedenej zmluvy vo výške 68 204,14 €. V roku 2020 obec uzavrela zmluvu o poskytnutí návratnej finančnej výpomoci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky za účelom kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 v dôsledku pandémie COVID-19. Uvedená finančná výpomoc bola poskytnutá ako návratná a teda sa započítavala do celkovej výšky dlhu. V roku 2023 vláda Slovenskej republiky uznesením č. 459 schválila odpustenie pohľadávky voči územnej samospráve. Vzhľadom na uvedené obec návratnú finančnú výpomoc vo výške 28 000 € k 31.12.2023 už nevykazovala. V roku 2023 došlo k prijatiu bankového úveru vo výške 100 000 €. Celková výška dlhu k 31.12.2023 pozostávala zo zostatku istiny bankového úveru vo výške 100 000 € a zo zostatku nesplatenej istiny postúpenej pohľadávky vo výške 38 253,14 €.

Možnosti obce a zhodnotenie stavu dlhu

Obec má aktuálne úverové zaťaženie na úrovni 7,48 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, čo predstavuje nízku výšku dlhu v porovnaní s bežnými príjmami. Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy stanovuje horný limit celkovej výšky dlhu na úrovni 60 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Zároveň však od 50 % stanovuje prijať opatrenia, ktoré smerujú k zníženiu celkovej výšky dlhu. Vzhľadom na uvedené možno vo všeobecnosti odporúčať ako najvyššiu prípustnú bezpečnú výšku úveru najviac do 50 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Výška dlhu sa porovnáva na celkové príjmy obce t. j. vrátane príjmov z grantov a transferov napr. aj transfer na prenesený výkon štátnej správy v školstve (financovanie základnej školy) a vrátane vlastných príjmov rozpočtovej organizácie. V prípade ak by sme uvedené príjmy (príjmy z grantov a transferov

a vlastné príjmy rozpočtovej organizácie) nebrali do úvahy celková výška dlhu by predstavovala 16,26 % bežných príjmov. V prípade prijímania ďalších návratných zdrojov financovania odporúčam neprekračovať 50 % vlastných bežných príjmov obce t. j. bez zarátania príjmov z grantov a transferov ako aj bez zarátania príjmov rozpočtovej organizácie, čo by znamenalo že obec by nemala prekročiť výšku dlhu 425 067,91 €. Po odpočítaní aktuálnej výšky dlhu by to znamenalo možnosť prijať ďalší úver do výšky 286 814,77 €, samozrejme po zohľadnení nastavenia maximálnej výšky splátok úveru. Pre úplnosť však uvádzam aj celkovú zákonnú maximálnu výšku dlhu, ktorá je 1 108 994,73 € (60 % bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka).

Správa bola vyhotovená dňa 2.4.2024

.....
Hlavný kontrolór obce Hontianske Nemce
JUDr. Marek Keller